

TEKNOLOJİK YAKINSAMANIN KÜTÜPHANELERDE YARATTIĞI DEĞİŞİMLER: DEĞİŞİMİN CMML İLE İZLENMESİ

Dr. Asiye KAKIRMAN YILDIZ

Marmara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi
Bölümü, akakirman@marmara.edu.tr

- ▶ “Google, aralarında Oxford’daki Bodleian Kütüphanesi’nin de bulunduğu 5 büyük kütüphanenin dermesini dijital ortama aktarıp erişime açacağını ilan etti.”
(books.google.com.tr/googlebooks/partners.html 2005)

- ▶ British Library ve Microsoft ortak bir işe imza atarak British Library'nin koleksiyonunu dijital ortama aktarmaya başladı.” (kitap–
indir.blogspot.com/2010_01_01_archive.html
, 2005)

- ▶ “Dünyanın en büyük alışveriş sitesi Amazon, yayınların satış biçiminde değişiklik yaptığını, artık eserlerin tamamını değil sadece bir sayfasını ya da bir bölümünü dijital olarak satacağını söyledi.”

(<http://www.haberturk.com/ekonomi/haber/202817-Internet-sahaflarin-yerini-tutar-mi.aspx>, 2010)

- ▶ “60. Frankfurt kitap fuarında, aralarında Türkiye’nin de bulunduğu 100 ülke ürünlerini sergiledi. Sergilenen ürünlerden yaklaşık % 42’sinin basılı kitap, % 30’unun ise dijital ürünlerden oluştuğu görüldü. 361 yayınevinin dijital ürünlerini sergilediği fuarda kitapların artık piksel ya da elektronik kitap olduğunun üzerinde duruldu.”

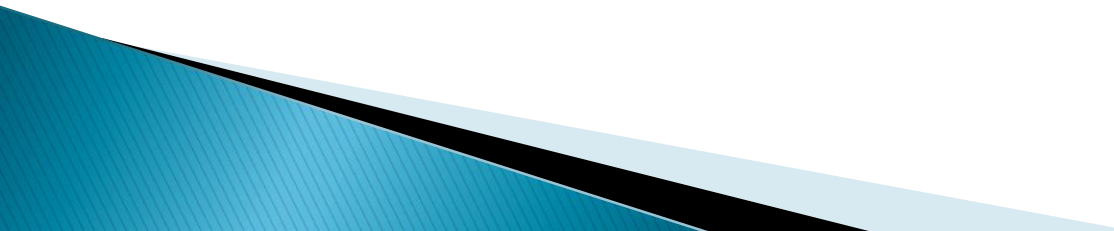
(http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=108357, 2008)

- ▶ “61. Frankfurt kitap fuarında dijital ürünlere ayrılan stantların genişlediği görüldü”
(www.dw-world.org/dw/article/0,,4789862,00.html, 2009)

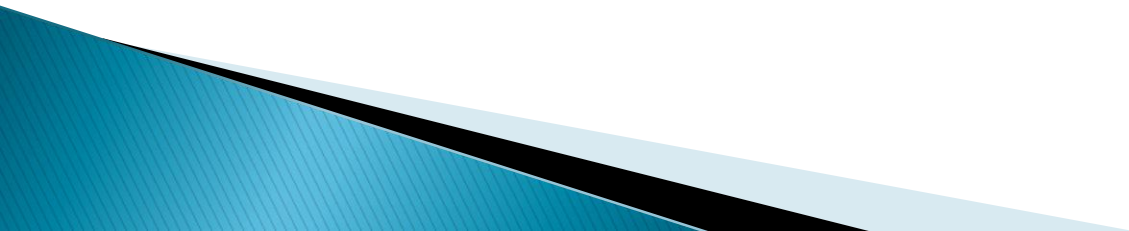
Değişim

- ▶ Değişim sürecinin yönetimi.
- ▶ Değişim zamanında kütüphanenin yönetimi

Yeni Dönem Kütüphane Yapılarının Özellikleri

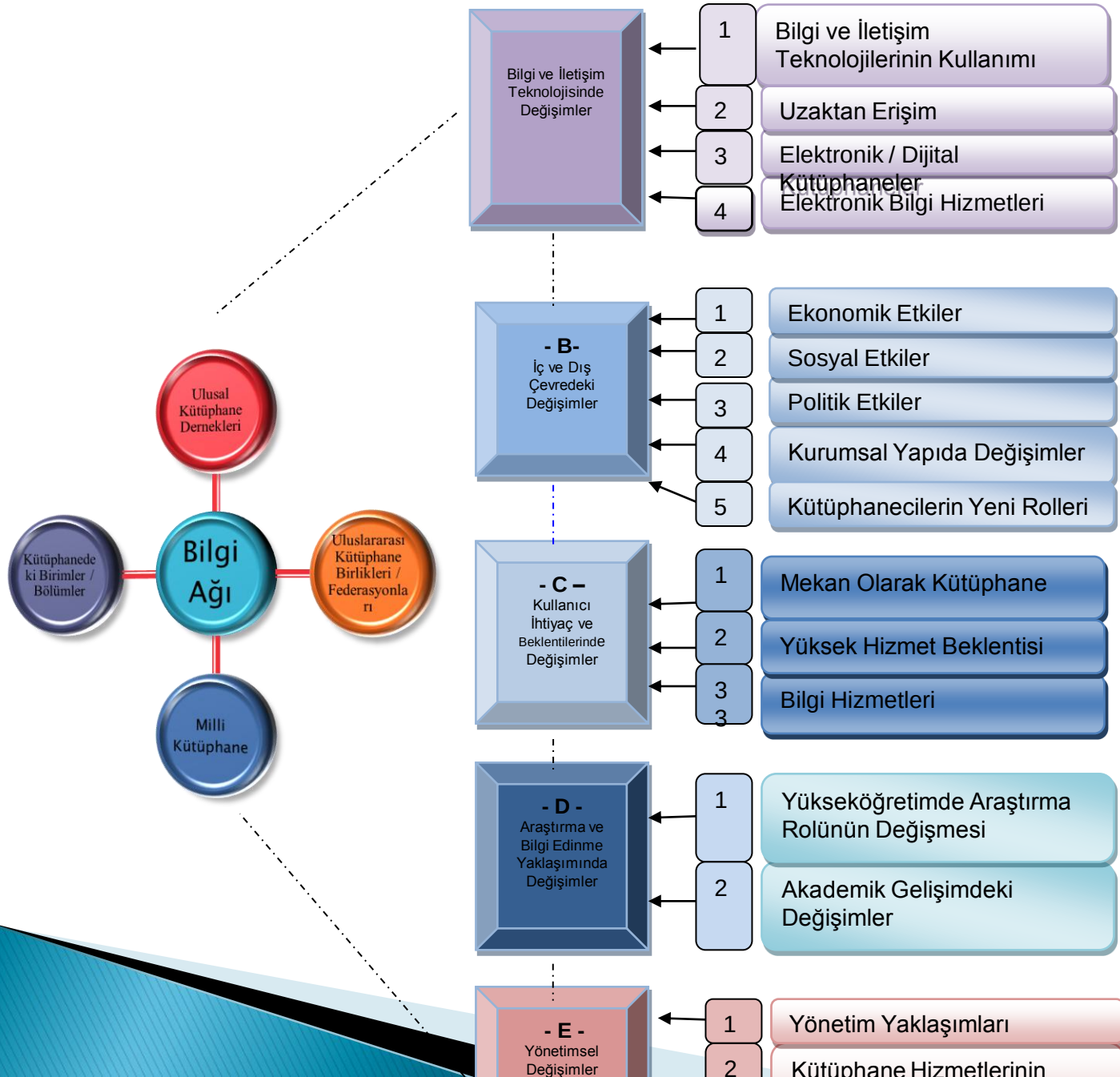
- ▶ Web'e dayalıdır:
 - ▶ 7 x 24
 - ▶ Açık erişim
 - ▶ Çoklu format
 - ▶ Çoklu dil
 - ▶ Global hizmet
-

Kütüphaneler İçin Değişim Yönetimi Modeli: CMML

değer yaratmak

CMML

Değişim Yönetimi Yetkinlik Analizi

Ölçeği: CMML-CS

- ▶ Kriter puanının belirlenmesi
- ▶ Faktör puanının belirlenmesi
- ▶ Modül puanının belirlenmesi
- ▶ Kütüphanenin puanlanması (Kullanıcılar ve kütüphaneciler tarafından)

MODÜL, FAKTÖR VE KRİTERLER	Modül Puanı	Öğrenciler	Akademisyenler	Kütüphaneciler	Kritik Başarı Faktörleri	Faktör puanı	Yüzdelik Değeri (%)	Kütüphanenin uygulama düzeyi
MODÜL A. BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİSİNDEKİ DEĞİŞİMLER	365	Modül A'dan alınabilecek maksimum puan					36.5	
A1. Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımı					Faktör 1	60	6	33
A1.1. İnternet								
Bu faktörün amacı, kütüphanenin değişimi izleme konusunda interneti nasıl kullandığını tespit etmektir. Bu tespiti yapabilmek amacıyla, bir kütüphanede bulunması gereken ve o kütüphaneyi yeni döneme uygun bir yapıya kavuşturacak olan şu kriterlerin yetkinliklerinin ölçülmesinin gerekli olduğu üzerinde durulmuştur.								
Kriter A1.1.1: Elektronik kaynaklara ve veri tabanlarına erişim kesintisiz bir şekilde sağlanabiliyor mu?		4	4			9	0.9	6.75
Kriter A1.1.2: Kütüphanede kablosuz internet bağlantısı var mı?		1	0	1		15	1.5	3.75
Kriter A1.1.3: Tüm faaliyetleri ve birimleri kapsayacak şekilde veri tabanları oluşturulmuş mu?				5		9	0.9	9
Kriter A1.1.4: Merkez kütüphanenin diğer kampüslerde bulunan kütüphaneler ile bilgi alış verişi etkin olarak yürütülüyor mu?				4		9	0.9	6.75
Kriter A1.1.5: Elektronik bilgi kaynakları ile ilgili güncellemeler düzenli olarak yapılıyor mu?		2	3	4		9	0.9	4.5
Kriter A1.1.6: Kütüphane hizmetlerinde web 2.0 teknolojisi kullanılıyor mu?				2		9	0.9	2.25
A1.2: Kütüphanenin web sitesi					Faktör 2	50	5	13.5
Bir kurumu sunan ya da tanıtan bir araç olarak web siteleri, kütüphanelerin de kullanıcılarına ulaşmasında önemli bir araç olarak görülmelidir. Bu faktör, kütüphane web sitesinin kullanıcılar açısından verimliliğinin değerlendirilmesini amaçlamaktadır.								
Kriter A1.2.1 Kütüphaneye üniversitenin ana sayfasından doğrudan erişim mümkün müdür?		4	4			10	1	7.5
Kriter A1.2.2: Kütüphanenin web sitesinden görsel işitsel malzeme gibi elektronik kaynaklara erişim imkânı var mı?		0	0			8	0.8	0
Kriter A1.2.3: Kütüphanenin web sitesinden yayın istek formlarına (satın alınması talebi ya da İLL için) erişim mümkün mü?		0	1			8	0.8	2

Modül A'dan alınabilecek maksimum puan

Faktör 1

60

6

33

Faktör 1'den alınabilecek maksimum puan

Uygulama yapılan kütüphanenin faktör 1'den aldığı puan

Modülü Etkileyen Faktörlerin Yüzdesinin Hesaplanması

Modüllerin uygulanabilecek maksimum değerleri

	Modül Puanı	Yüzdelik Değeri
MODÜL A	365	% 36.5
MODÜL B	225	% 22.5
MODÜL C	180	% 18
MODÜL D	130	% 13
MODÜL E	100	% 10
TOPLAM	1000	100

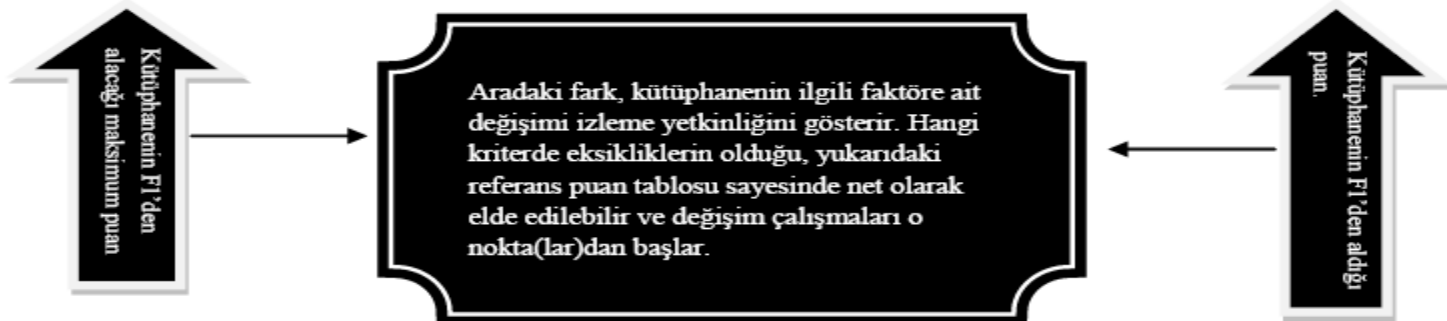
MODÜL A ile ilgili faktörlerin yüzdelerik değeri

Faktör	Anketten aldığı puan	%
F1	60	16.44
F2	50	13.70
F3	80	21.91
F4	75	20.55
F5	50	13.70
F6	50	13.70
Toplam	365	100

Kriterlere ait referans puan tablosu

F1'e (birinci faktör) ait kriterlerin referans puan tablosu

Max. Puan	Kriterler	1	2	3	4	5	Alınan Puan
9	Elektronik kaynaklara ve veri tabanlarına erişim kesintisiz bir şekilde sağlanabiliyor mu?	0	2.25	4.5	6.75	9	6.75
15	Kütüphanede kablosuz internet bağlantısı var mı?	0	3.75	7.5	11.25	15	3.75
9	Tüm faaliyetleri ve birimleri kapsayacak şekilde veri tabanları oluşturulmuş mu?	0	2.25	4.5	6.75	9	9
9	Merkez kütüphanenin diğer kampüslerde bulunan kütüphaneler ile bilgi alış verişi etkin olarak yürütülüyor mu?	0	2.25	4.5	6.75	9	6.75
9	Elektronik bilgi kaynakları ile ilgili güncellemeler düzenli olarak yapılıyor mu?	0	2.25	4.5	6.75	9	4.5
9	Kütüphane hizmetlerinde güncel web teknolojileri kullanılıyor mu?	0	2.25	4.5	6.75	9	2.25
Toplam Puan	60						33

Sonuç

Bir kütüphane için değişim yönetimi stratejisi belirlemek ya da bir model geliştirmiş olmak bir sonuç değil, sadece bir aşamadır. Çünkü değişim hiçbir zaman erişilmeyecek bir hedeftir. Yapılacak olan ya da yapılmaya çalışılan ise bu değişime kendimizi, kurumumuzu ve çalışanlarımızı adapte edebilmektir. Dolayısıyla bu modelle kütüphanelerin, her dönem meydana gelen bu değişim hareketlerine karşı modüllerini esneterek uyum sağlayabilmeleri hedeflenmiştir.

TEŞEKKÜR EDERİM